

**A szabadalmakra vonatkozólag 1822. évi márczius 12-én
kibocsátott**

R E N D E L E T.

**Nagyméltóságú, Főtisztelendő, Tekintetes és
Nagyságos, Nemzetes és Vitézlő Urak, irán-
tunk legkészségesebbek!**

6137.

Minthogy a császári királyi jogar alá tartozó országokra nézve igen nagy haszonnal fog járni, ha az ipar eszközeinek mind gyarapítására; mind pedig tökéletesbitésére fordított törekvésekre nem hiányzanak a serkentések, tetszett Ő Legszentebb Felségének a kizárólagos kegyes szabadalmak tekintetében, a melyek e célra engedélyezetteti szoktak, a következő, azokra nézve nagyobb eredményt célzó szabályokat kegyelmesen megállapítani:

I.

Minden, a monarchia határain belül vagy kívül történt új találmány, vagy annak javítása és nagyobb tökélyre emelése és maga, az egykor már föltalált, de feledékenységbe ment dolgoknak újra való feltalálása is, a mennyiben az iparnak valamely ágához tartozik, kegyelmes kizárólagos szabadalom elnyerésének tárgyát állapítja meg, ha az akár belföldi, akár külföldi által kérelmeztetik.

II.

Az ilyenemű kegyelmes szabadalmak elnyerése iránti kérvények az illető alispánnál vagy városi tanácsnál nyújtandók be és oly módon szerkesztendők, hogy az, a miről a folyamodó azt véli, hogy maga feltalálta, vagy mások találmányához hozzáadott, vagy újból felfedezett, röviden ugyan, azonban őszintén megjelöltessék, egyúttal a kért szabadalomnak a tartama, mely azonban 15 évet túl nem haladhat, megjelöltessék.

Ezen kérvényekhez csatolandó az újonnan feltalált, vagy újból felfedezett, vagy végre javított tárgynak a leírása és pedig:

a) latin nyelven szerkesztve, a mely

b) minden szakértőnek elégséges legyen, hogy a leírt tárgyat minden további találmány, hozzáadás vagy javítás nélkül teljesen előállithassa;

c) ugyanazon leírásban az, a mi a dologban új és így a szabadalom tárgyát megállapítja, szabatosan meghatározandó és beiktatandó;

d) a föltalált vagy felfedezett, javítást tartalmazó tárgy határozottan és szabatosan és minden kétértelműség nélkül, a mely téves értelmezésre adhatna okot, és a *b)* alatt megjelölt czéllal ellenkezik, kifejtendő:

e) nem szabad semmit sem azok közül elhallgatni, a melyek ugyanazon találmány

eszközeire, vagy azoknak felhasználási, vagy a szóban forgó tárgy kiviteli módjára vonatkoznak; úgyszintén nem szabad vagy költségesebb, vagy nem ugyanazon hatást előidéző eszközöket belefoglalni, sem pedig a gyakorlati fogásokat, a melyek a működés sikeréhez tartoznak, hallgatással mellőzni.

Továbbá az előrebocsátott elvek szerint leírandó tárgyak nagyobb szemlélhetősége végett azoknak rajzait és példányait (modelleknek nevezik), a mennyire lehetséges, csatolni kell; ezekre azonban csak akkor lesz okvetlenül szükség, ha a tárgy, a melyről szó van, egyelőül a leírásból a *b)* alatt kifejtett kelléket illetőleg eléggé meg nem ismerhető.

III.

Minden egyes ilyen kérvényről a törvényhatóság, a melynél az benyújtatott, rögtön és minden késedelem nélkül a jelen útasításhoz 3. sz. a. csatolt mintának megfelelő átvételi elismervényt tartozik kiállítani, a mely a szabadalmat kérőnek nevét, lakhelyét, annak kinyilvánítását, hogy a 6. §-ban megállapított díjat lefizette, továbbá az akár föltalált, akár újra fölfedezett, akár pedig javított tárgynak a megjelölését, a mely tárgynak a lényege a kérvényben van bevezetve, végre a kérvény beérkezésének napját és óráját foglalja magában; ugyanis a teljesen új, vagy újra felfedezett vagy javított találmánynak elsőbbsége ezen naptól

és órától számítandó, úgy, hogy ha ugyanaz a tárgy, a melyre a kérvény vonatkozik, bárki által később előterjesztetik, vagy használatba vétetik, ezen körülményeknek egyike sem szünteti meg azon előbbinek az újdonságát.

Továbbá a fentemlített megjegyzések, a melyekhez a folyamodónak sajátkezű aláírása járul, ugyan-
csak az illető törvényhatóság által rávezetendők a bepecsételt borítéknak a hátsó oldalára, a melybe a kévéssel előbb érintett leírásnak belezárva kell lennie és ugyanaz a leírás, a nélkül, hogy felnyittatnék, a kérvénnyel együtt, a melyhez tartozik, legkésőbb három nap alatt ezen királyi helytartótanács-hoz terjesztendő fel.

IV.

Ez megtörténvén, ezen királyi helytartótanács a hozzá felterjesztett kérvényt és az ahhoz fűzött leírást, úgy, a mint azt az előbbi §. értelmében az illető törvényhatóság ide fel fogja terjeszteni, tehát zártan és lepecsételten, a beérkezés és a kiadás napjának a borítékon való megjelölésével, a kérdésben levő tárgy hasznossága és újdonsága iránti vizsgálódás mellőzésével, az átvételtől számított nyolcz nap alatt legfeljebb helyre fel fogja terjeszteni; ha pedig azon tárgy törvényi vagy más valami köztekintetektől figyelmet ébreszteni vagy károsnak lenni látszanék és úgy a kutatásnak vagy a kérdésbe jövő körülmények bővebb vizsgálatának szüksége mutatkoznék, ez esetben soronkívül, ugyan

csak nyolcz nap alatt legfelsőbb helyre felterjesztés intézendő. Maga a fentebb érintett lepcsételt leírás csak akkor bontható fel és tekinthető meg, ha a tárgy olyan lenne, hogy a kegyelmes szabályok értelmében az orvosi kar vizsgálatának kellene alávetni. Egyébiránt magától értetődik, hogy akkor is, ha más tárgyakat illetőleg a kezelési módok és eszközök, a melyek a kérvényekben elhallgattattak, a lepcsételt leírásokban azonban fel vannak véve, a közhaszonnal, az egészség és rendészet érdekeivel össze nem egyeztethetők, azoknak alkalmazása és gyakorlatba vétele sem szabadalommal, sem a nélkül meg nem engedhető és hogy a szabadalomnak engedélyezése is ilyen esetben önként megszűnik.

V.

Egyébként a hazai törvények értelmében a kizárólagos szabadalom gyakorlásának az az eredménye, hogy az engedélyezés egész ideje alatt a szabadalmat nyerő maga egyedül veheti hasznát az általa feltalált, újra felfedezett vagy javított tárgynak és pedig akként, a mint az a leírásban, a melyet e végből kivett, meg van jelölve és hogy ezen tárgyat a császári és királyi országok egész területén, az országban azonban a földesúri jognak ervényben tartása mellett teljesen és tetszése szerint a legnagyobb kiterjedésben előállithatja, laboratóriumokat állithat fel és mindennemű segéd-eszközzel, akár bérszerződés útján, akár más mó-

don is maga számára gyümölesöztetheti, a szabadalmazott tárgy előállítására és eladására alkalmas helyeket és raktárakat létesíthet. Szabad neki továbbá szabadalmát mások által gyakoroltatni és annak haszonélvezetét társak segítségével belátása szerint nagyobbá tenni, végre a neki engedélyezett kedvezményeket bérbe adhatja, vagy bármely czímen másokra ruházhatja át, végül találmányára külföldön is szabadalomról gondoskodhatik.

A hasonló kedvezményekkel már felruházott találmányok új módosításaira engedélyezett szabadalom kifejezetten ezekre szorítottatik, úgy, hogy a korábbi találmányra vonatkozólag semmi jogot nem ad, azonban viszont ennek a tulajdonosának sem szabad szabadalmának erejénél fogva azon módosításokat a maga számára igénybe venni, ha csak azoknak feltalálójával meg nem egyezik.

VI.

A szabadalmak után azoknak a kerelmezők által választott, de az előbb említett 15 évet soha felül nem haladó tartamára fizetendő díjak mérsékeltek. Minden szabadalom az első 5 évi időtartamra, tekintet nélkül az ezen kívül megjelölendő további időre vagy magának a tárgynak különbözőségére, minden egyes évre 10 forint pengő pénzben fizetendő díj alá esik.

Tehát fizettetik együtt	5	évre	50	frt	p.	p.
	a	6.	15	α	α	α
	α	7.	20	α	α	α
	α	8.	25	α	α	α
	α	9.	30	α	α	α
	α	10.	35	α	α	α
	α	11.	40	α	α	α
	α	12.	45	α	α	α
	α	13.	50	α	α	α
	α	14.	55	α	α	α
	α	15.	60	α	α	α

és így a legnagyobb, azaz
15 évi tartamú szabadal-
lomért 425 frt p. p.

Ezen díjaknak fele része a kérvény benyújtá-
sakor fizetendő le, a mely kérvény folytán a 7. §.
szerint nemcsak ezen országra, hanem a többi csá-
szári királyi tartományokra vonatkozólag is tényleg
azonnal (ipso facto) és azon tartományok dicaste-
riumainál benyújtandó külön kérvény nélkül a sza-
badalom elnyeretik, a másik része pedig ugyan-
annyi egyenlő részletben, a hány évet a szabadalom
felőlel és pedig azoknak kezdetével fizetendő, mert
különben maga a szabadalom megszűntnek fog te-
kintetni.

Hogy pedig a találmányoknak kipróbálására bő-
séges alkalom nyújtassék, a 15 évnél rövidebb időre
adott szabadalmak a tulajdonos kívánságára meg-
fognak hosszabbítani azzal a kikötéssel, hogy a

díjaknak, a melyek a még hozzáadandó idő tartamának arányában évenként fizetendők lesznek. fele része maga a meghosszabbítás engedélyezésekor, a hátralevő része pedig részletenkint minden egyes újonnan nyert évnek elején, a szabadalom különbeni megszűnésének terhe mellett, letétessék.

A szabadalmak után fizetett díjaknak visszatérítése még akkor sem követelhető, ha azok maguktól felmerülő körülmények bekövetkezése folytán vesztenék is érvényüket, ez csak egyedül abban az esetben foghat helyt, ha valamely különben törvényesen nyert és semmitéle kifogás alá nem eső alkalmas szabadalom közérdekekből megsemmisítendőnek látszik.

Az imént említett díjakon és a minden egyes szabadalomlevélért járó 3 frt p. p. kiadási díjon kívül a kizárólagos szabadalmak után egyéb fizetés semmiféle czímen sem fog követeltetni, maguk a kiadási díjak is, a csinosabb írás és más ékítmények czimén szokás útján keletkeztvén, ha a szabadalmak jövőben teljesen a legegyszerűbb formában lesznek kiadók, teljesen meg fognak szünni.

VII.

Minthogy az ipar érdeke javasolja, hogy a tálmányokra adandó kedvezmények Ő Legszentebb Felségének valamennyi országára kiterjesztessenek a kereskedelemnek köztök leendő összekötése céljából, az ezen kedvezményeket elnyerő mindig három és ugyanazon, a maga útján kiadandó szaba-

dalommal láttatik el, melyeknek elseje ezen Magyar királyságra, másika Erdély nagyfejedelemségre, harmadika végre a többi császári királyi tartományokra vonatkozik. Ezen harmadik szabadalmat illetőleg, de semmiesetre sem azon két előbbiért, a VI. §-ban megjelölt díjakon kívül azonfelül 7 frt p. p. bélyegilleték fizetendő, mely azokban a tartományokban, a melyekre a fentemlített harmadik szabadalom tüzetesen vonatkoztatik, egyébként is szokásos.

VIII.

Megszűnnek továbbá a szabadalmak azon időnek, a melyre eredetileg engedélyeztettek, vagy később kiterjesztettek, leforgása előtt is:

a) ha a tárgyaknak, a melyekre megadattak, leírása a szükséges kellékeket akár egészben, akár részben nélkülözi;

b) ha hirtelen beigazoltatik, hogy ugyanazon tárgy már az illető törvényhatóság részéről a III. §. értelmében kiadott bizonyítvány órája és napja előtt Ő legszentebb Felségének országaiban a X. §-ban kifejezett szabályok értelmében újnak tekinthető nem volt;

c) ha valamely érvényben álló szabadalom birtokosa kimutatja, hogy ennek tárgya attól, a melyre később hasonlóképen szabadalom adatott, nem különbözik;

d) ha a tárgy a melynek czimén szabadalom engedélyeztetett, illessen ez akár császári királyi

alattvalót, akár külföldit, a szabadalom kiadása után egy év alatt gyakorlatba nem vétetik;

e) ha valaki egy még érvényes szabadalom gyakorlását kielégítő igazolás nélkül egy éven át félbeszakítja;

f) ha a szabadalmi díjaknak másik része, a VI. szakaszban fentebb megjelölt évi részletekben be nem fizettetik és ezen, a szabadalmakat érvényüktől megfosztó esetek úgy az első szabadalomnyerőkre, mint a későbbi megszerzőkre egyforma módon alkalmaztatnak; végre a bármely módon megszűnt szabadalomnak tárgya teljesen szabad használatnak adatik át. A szabadalom érvényének ideje annak keltétől számítandó, a szabadalom tárgyának meg nem engedett utánzása csak a szabadalomra vonatkozó közzététel elrendelésének napjától, azaz az ezen királyi helytartótanács által kibocsátott körözüvény keltétől fogva válik büntetendővé.

IX.

Hogy a szabadalmat nyerni öhajtok azokról, melyek már engedélyeztettek, kellő tudomással bírassanak, minden kizárólagos szabadalomnak — a melyek akár országbeli törvényhatóságnál, akár másutt benyújtott kérvények folytán kibocsátottak, — tartalma, az elnyerőknek neve és lakhelye, végre az előbbi engedélyezést megelőző bizonyítványoknak a kelte, az idővel együtt, a mely alatt a szabadalmak lejárnak, egy lajstromba vezetendők be, a mely ezen királyi helytartótanács kebelbeli

iktatóhivatalában mindenkinek megtekintésére nyitva fog állani és ebbe egyuttal a szabadalom gyakorlatba vétele és az azoknak tulajdona körül beállott változások bejegyzendők: mely elv a többi császári királyi országok kormányzékeinél, de maga a kereskedelmi ügyekre vonatkozó császári és királyi udvari bizottság által is az említett szabadalmak nyilvántartására nézve követtetni fog.

Ha pedig valamely szabadalom bérbe adatik, vagy vétel, csere, ajándékozás, örökösödés vagy bármi más czímen másra átruháztatik, e tekintetben az illetékes törvényhatóság által ide azonnal jelentés teendő és azon átruházásnak a szabadalmi okirat hátlapján és a mondott lajstromban történt előjegyzése után legfelsőbb helyre felterjesztendő.

X.

A szabadalmak tekintetében keletkezhető vitás kérdések megelőzésére és kellő eldöntése végett a következők állapittatnak meg:

a) a szabadalom a kérelmező által kiviendő tárgynak, vonatkozással arra, a mire az kéretik, leírására támaszkodik, a mely ennél fogva az azon tárgy mibenléte és természete iránt támasztott minden vitában alapul veendő;

b) találmánynak tekintendő úgy valamely új dolognak akár új, akár ismert eszközökkel való előállítása, mint valamely már ismert tárgynak előállítása, há ahhoz e czélra még soha nem használt szerek alkalmaztatnak;

c) fölfedezés neve alá jön az, ha valaki az ipart az eljárásnak vagy készítésnek külföldiek előtt ugyan már otthonos, belföldiek előtt mégis ismeretlen módjával gazdagítja, vagy pedig valamely, egykor már gyakoroltatni szokott, azonban az elfeledés által eltemetett mesterségnek, vagy módszernek újra ismeretéhez jut ;

d) a javításoknak categoriáját képezik már ismert vagy már szabadalmazott tárgyaknak olyan módosításai, gyarapításai vagy kezelési módjai, a melyek folytán ugyanazon tárgy vagy kevesebb költséggel állítható elő, vagy céljára alkalmasabbá válik, vagy végre kiállítása tekintetében tökéletesebbé válik ;

e) mindezek végre akkor tartatnak újaknak, ha a császári királyi tartományokban sem használatba nem vétettek, sem pedig nyomtatásban közzétett leírásból ismeretesek nem lettek, ez utóbbi az újdonságot illetőleg csak akkor bír lerontó hatással, ha azon kívül a tárgynak, a melyről szó van, szakértők által és pedig teljes egészében leendő előállításához bővebb útbaigazításra szükség nem volna.

Valahányszor valamely szabadalom megszüntetendőnek látszik, akár azért, mert köztekintetek javasolják, akár mert nem gyakoroltatott és a feltételeknek, a melyek mellett kiadatott, vagy elég nem tétetett vagy azokkal ellenkezésbe jött, mindig legfelsőbb helyre felterjesztés teendő.

Szabadalomsértés megállapítása, a büntetés alkalmazása, vagy a sértett félnek kártalanítása

iránti, úgyszintén a szabadalom jogos tulajdonára vonatkozó, vagy pedig a találmánynak, fölfedezésnek vagy javításnak követelt elsőségéből vagy bármely magánjogi czímből eredő vitás kérdések a törvény rendes útjára utaltatnak, a hova a szabadalom tulajdona iránti vitás kérdések és az is tartozik, ha a szabadalmas a szabadalma tárgyának előállításától másokat eltiltani, vagy az ő kárával más előállított tárgyakat, ha azok akár az előállítónál vagy valamely harmadik személynél vannak, vagy külföldiek által behozattak, zár alá vétetni akar. Az illetékes hatóságoknak kötelességében áll ily esetben az illető feleknek a lehető legrövidebb idő alatt igazságot szolgáltatni.

Továbbá a szabadalmak sértéseit Ő legszentebb Felsége 100 arany pénzbüntetéssel méltóztatott sújtani oly értelemben, hogy ezen büntetéspénznek fele része a szabadalomtulajdonosnak, másik fele pedig azon hely szegény-alapjának jusson, a hol az első folyamodás ítélete hozatott, a szabadalom kijátszása czéljából készült tárgyak pedig a szabadalmas javára elkoboztassanak.

A mely kegyelmes királyi elhatározás fent czimzett uraságtokkal egységes eljárás végett ezennel közöltetik, egyúttal pedig az osztrák örökös tartományok részére ugyane tárgyban kiadott parancs, egyértelmű tudomásvétel végett, valamint 4 rendbeli formulare, t. i. 1-ször a szabadalmakért a törvényhatóságoknál beadandó kérvényé. 2-szor az

ezeket esetről-esetre kísérő leírásé, 3-szor a mondott kérvényekről a törvényhatóságok által kiadandó elismervényé és 4-szer az irásmódé, a melyben a szabadalmak fogalmaztatni fognak, azon utasítással tétetik át, hogy azokat az 1., 2. és 4. alattiak tekintetében alantás hatóságaiknak hozzák tudomására, a 3. pont alatt említett mintának példányait pedig mindenkor kellő számban tartsák kéznél és így az elismervények elküldése, a melyekre vonatkoznak és a melyek a III. szakasz értelmében különös tekintet alá esnek, semmi késeltetésnek kitéve ne legyen. Kelt a magyar királyi helytartótanácsnak Budán, 1822. évi márczius hó 12-én tartott üléséből.

Fentemlitett uraságtoknak

Jóakarója:

Szolgálatra Legkészebb.

Ezen 1822. évi márczius 12-én kibocsátott és az összes törvényhatóságokkal közölt rendeletet a törvényhozás 1840. évben hallgatag fennállónak elismerte az által, hogy az 1840. évi XVIII. t.-cz. 66. §-ában kimondotta, hogy «a találmányi kiváltságlevelet kívánók a fennálló rendszabályokhoz (az 1822. évi márcz. 12-én kibocsátott rendelet szabályaihoz) alkalmaztatandják magukat».

Később 1832. évi márcz. 31-én keletkezett ugyan Ausztriában egy a szabadalmazást részletesebben szabályozó törvény, ezt azonban az udvari kancellária vonakodott kihirdetni, s így ez daczára annak, hogy Erdélyben és a magyar határőrvidéken életbeléptetett, Magyarországra nézve kötelező rendszabálynak soha nem tekintetett.